

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ

Інститут надтвердих матеріалів ім. В.М. Бакуля

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Інституту надтвердих
матеріалів ім. В.М. Бакуля,
академік НАН України

В.З. Туркевич
2019 р.

ПОЛОЖЕННЯ ПРО ПОРЯДОК ВІЛЬНОГО ВИБОРУ ЗДОБУВАЧАМИ ВИШОЇ ОСВІТИ НА ТРЕТЬОМУ ОСВІТНЬО-НАУКОВОМУ РІВНІ ВИБІРКОВИХ ДИСЦИПЛІН

Київ 2019

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. «Положення про порядок вільного вибору здобувачами вищої освіти на третьому освітньо-науковому рівні вибіркових дисциплін» (далі – Положення) Інституту надтвердих матеріалів ім. В.М. Бакуля НАН України (далі – Інститут) розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту» (стаття 62, пункт 15) та визначає процедуру проведення та оформлення запису здобувачів вищої освіти на вивчення блоку вибіркових навчальних дисциплін, передбачених відповідною освітньо-науковою програмою, навчальними планами підготовки, відповідно до ліцензійних умов.

1.2. Дане Положення розроблено з метою конкретизації процедури формування переліку, вибору та подальшого вивчення здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін із циклу вибіркових для освітнього ступеню «доктор філософії».

1.3. Для планування та організації навчального процесу складається робочий навчальний план, який формується на підставі освітньо-наукової програми і навчального плану спеціальності «Матеріалознавства» спеціальностей «Матеріалознавство», «Процеси механічної обробки, верстати та інструменти».

1.4. До переліку дисциплін входять нормативні дисципліни, які є обов'язковими для вивчення усіма здобувачами вищої освіти та вибіркові дисципліни, які здобувачі вищої освіти обирають самостійно.

1.5. Навчальні дисципліни за вибором здобувача вищої освіти – це дисципліни, які вводяться випусковою кафедрою Інституту для ефективного використання можливостей Інституту з метою задоволення освітніх і кваліфікаційних потреб здобувачів вищої освіти, підвищення їх конкурентоспроможності та затребуваності на ринку праці, врахування регіональних потреб тощо.

Вибіркові дисципліни освітньо-наукової підготовки надають можливість здійснення поглибленої підготовки за спеціальністю та спеціалізаціями, що визначають характер майбутньої діяльності, сприяють академічній мобільності здобувача вищої освіти та його особистим інтересам.

1.6. Аспіранти обирають вибіркові дисципліни на весь період навчання.

1.7. Завідувач випускової кафедри, що пропонує вибіркові дисципліни, забезпечує підготовку робочих навчальних програм (силабусів) з дисциплін, методичних та організаційних матеріалів, необхідних для вивчення вибіркових дисциплін.

1.8. Перелік вибіркових дисциплін, обраних для навчання, може змінюватись для наступного набору аспірантів.

1.9. Вивчення вибіркових дисциплін аспірантами Інституту проводиться згідно з Положенням про організацію навчального процесу в Інституті надтвердих матеріалів ім. В.М. Бакуля НАН України» та за затвердженим розкладом, навчальних занять.

2. ПОРЯДОК РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА ВІЛЬНОГО ВИБОРУ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ ВИБІРКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

2.1 2.1. Право вибору надається усім здобувачам вищої освіти. Кількість вибіркових дисциплін, кількість годин на їх вивчення, форми контролю визначаються робочим навчальним планом спеціальності «Матеріалознавство», за яким навчається здобувач вищої освіти.

2.2. Завідувач кафедри впродовж 10 грудня поточного навчального року проводить загальні збори здобувачів вищої освіти кожної спеціалізації, які поступили на перший курс навчання, на яких доводять до відома аспірантів перелік вибіркових дисциплін та нормативні вимоги щодо їх вивчення.

2.3. Вибір дисциплін здобувачами вищої освіти здійснюється шляхом подання письмової заяви, згідно з Додатком 1, на ім'я завідувача кафедрою до 20 грудня поточного навчального року.

2.4. На підставі поданих аспірантами заяв, складають списки здобувачів вищої освіти для вивчення відповідної вибіркової дисципліни. У разі, якщо для вивчення окремої вибіркової дисципліни не надано жодної заяви, то завідувач кафедри доводить до відома здобувачів вищої освіти перелік вибіркових дисциплін, що будуть вивчатись.

2.5. Заява зберігається в Науково-організаційному відділі Інституту протягом усього терміну навчання здобувача вищої освіти.

2.6. Здобувач вищої освіти, який з поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо), не визначився з вибірковими дисциплінами, має право визначитися протягом першого робочого тижня після того, як він з'явився на навчання.

2.7. Здобувач вищої освіти, який не визначився з переліком вибіркових дисциплін та не подав заповнену заяву у визначені терміни, буде включений до групи для вивчення тих дисциплін, які визначить завідувач кафедри.

2.8. На обрані дисципліни готуються до робочі навчальні плани (силабуси) і дисципліни включаються до розкладу занять.

2.9. Після формування груп з вивчення вибіркових дисциплін, інформація про вибіркові дисципліни вноситься до індивідуального плану аспіранта. З цього моменту вибіркова дисципліна стає для здобувача вищої освіти обов'язковою.

2.10. Індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти розробляється на навчальний рік на підставі навчального плану і включає всі нормативні навчальні дисципліни та вибіркові навчальні дисципліни, обрані здобувачем вищої освіти, з обов'язковим дотриманням нормативно встановлених термінів підготовки аспіранта, з урахуванням структурно-логічної послідовності вивчення навчальних дисциплін, що визначають зміст освіти за спеціальністю «Матеріалознавство», та системи оцінювання (підсумковий контроль знань, атестація випускника).

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИБІРКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

3.1. 3.1. Викладання вибіркових дисциплін є свідченням спроможності кафедри оперативно задоволити потреби здобувачів вищої освіти для створення

індивідуальної освітньої траєкторії навчання за спеціальністю «Матеріалознавство».

3.2. Для забезпечення відповідності до сучасних вимог, перелік вибіркових дисциплін може переглядається та оновлюється.

3.3. Пропозиції щодо змін до переліку вибіркових дисциплін на наступний навчальний рік формуються завідувачем випускової кафедри у поданні на ім'я директора Інституту до 01 листопада поточного навчального року.

3.4. Перелік вибіркових дисциплін подається на затвердження до Вченої ради Інституту, після чого вносяться зміни до навчальних планів.

3.5. При розгляді змін до переліку вибіркових дисциплін обов'язково аналізується забезпечення кафедри щодо можливості організації освітнього процесу високої якості. Основними критеріями є: кадрове забезпечення (науковий ступінь, вчене звання НПП, підвищення кваліфікації, досвід викладання дисципліни, особистий рейтинг); навчально-методичне забезпечення (навчально-методичний комплекс, підручники, навчальні посібники, методичні рекомендації); матеріально-технічне забезпечення.

4. ПРОЦЕДУРА ПЕРЕЗАРАХУВАННЯ КРЕДИТІВ

4.1. У разі поновлення здобувача вищої освіти перезарахування вибіркових дисциплін проводиться завідувачем кафедри на підставі академічної довідки, наданої здобувачем вищої освіти в установленому порядку.

4.2. Перезарахування кредитів вибіркових дисциплін проводиться за рахунок фактично вивчених дисциплін певного циклу за умови однакової (або більшої) кількості кредитів.

4.3. Вчена рада Інституту може дозволити здобувачам вищої освіти – учасникам програм академічної мобільності зараховувати вибіркові дисципліни, які прослухані в іншому ВНЗ-партнері, але не передбачені навчальним планом спеціальності «Матеріалознавство» в Інституті.

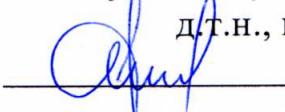
5. ПРИКИНЦЕВЕ ПОЛОЖЕННЯ

5.1. Усі зміни та доповнення до даного Положення вносяться випускової кафедрою та затверджуються директором Інституту.

ПОГОДЖЕНО

Завідувач випускової кафедри,

д.т.н., проф.

 С.А. Клименко